

ANNABI MUSA

The history of the prophet Moses in Kyanga as recorded in the Ataura, the second book of Moses, Exodus 1 – 20.

Bɔnaa

Musa takada fiadibi

Azukana Isra'ilanama Masar

Isra'ilana yà Masar kūni à djii Yakubuzɔ, gūpai kūni ì wei gūnazɔ, à tɔn lè: Lubainu, Saminu, Lawi, Yahuda, Isakaa, Zabaluna, Biliaminu, Dã, Nafatali, Gada, kūni Ashiruzɔ. Yakubu benanɔ pai kee'awokoori. Yusufu gū beɛ kīn ì bii Masar yāa kɔ. Ye Yusufu gà kūni ì bakerenazɔ kūni ì looto gūnazɔ pai. Isra'ilana ni'ì à kè bakara à lafà à kè gbāa nɔɔɔ, à ɔdà cere ginaalu.

Kiri dereɛ ka ci Yusufu dɔba kirikè Masar, ye ì fi ì gūnani: À waadɔ Isra'ilanaji, à lafà à kpàwola. Wò yaa wò dabalike'àni dun ànaba lafaba. Dēbuu nà kpète, à dakūa wo jedinazɔ, à dēbuawozɔ, à bɔa wo cerelu.

Ye wò gūna di'àni à zɔnadina, àna à weretēeke kūni dikina gbādaazɔ. Laale à Pitomu kūni Lameshezɔ gifa Firi'aunani ì fɔbinakaguna. Amaa laaka wòbi azukaa'àma le, laale àtagū lafaa, àtagū ɔdaa, ye wohu gè Masar gūnalu à yāaji. Ye wò à kà zɔdikina gbādaalu, wò à zūn wùri, wò à kà jè dikina gbādaaji kūni kukūbɔnaazɔ kūni je dikina paizɔ. Wò dikinanano di'àni pai gbādagbāda.

Ye Masar gūna kiri Hibarani negū ni'ishidana shishi, duu tōmi Shifira, duumi tō Pua. Ì fi'ani: Ana ni'ishi Hibarani negūnani bece, ina nigōnimi, à ì dè. Ina negūmi kīn, à ì tu. Amaa negūnanō Ladu wohu zō, ye yā ka ì fi'ani àci keba, àbi nigōnina tua. Ye kiri ginaa à shishi ì à làlu ì kè: Bōyāaji a kè laale a nigōnina tū? À wì'ini à kè: Hibarani negūna ba bii du Masar negūnazōba, à fuda, àta ni'i hari wó nua. Laale Isra'ilana bi lafaa, àbi kea gbāa. Ye Ladu yā nō kè negū ni'ishidanāni, ì à gbà nina, ka à ì wohu zō yāaji. Ye Firi'auna dōka kè ì gūnani pai ì kè: Hibarani nitēnena ka nigōnina à à ka Nilu iwi pai, amaa à negūna tu.

Musa inaa

Lawi bee nigōni Lawi bee negū shì. Negū ginaa gbishekè ì ni'ì nigōni. Ka ì wà ni ginaa nō, ì ì dùdu mō à. Ka ici fō ina ì dùdu mōnōba, ì isā kosoro shìte ì kōtaa lēma, dun i naba gēluba. Ye ì ni ginaa kàlu ì yà ì dī Nilu zugulu vōlu. Ni ginaa ikere bi ducea sàa, ibi waadōa yā ka ì lia.

Firi'auna ni negū yà zuruuji Nilulu, ye ì gūna bi taa Nilu garaama. Ì kosoro wà dina vōlu, ye ì ì zōkeda dē, ì yà ì shìte. Ka ì gū, ì wà ni ye bii kaalu, ibi ua. Ì kè'ini indawere ì kè: Hibarani nigōnimi. Ye ni ginaa ikere nū ì fi Firi'auna ni ginaani: N waaji mà yaa mà Hibarani negū shishi'nni inagū yōkpa'nni ni ginaani koo? Ì wì'ini ì kè: Ee, yaa! Ye nifi ginaa yà ì ni ginaa dō shishi. Firi'auna ni ginaa fi'ini: Ni ginaa shìte ì yaazō, ì ì toromani, má n findebua. Ye ì ni ginaa shìte ì

yàzɔ, ibi ì toroa. Ka ni ginaa ashikè, ì ì shìte ì yàzɔ Firi'auna ni ginaani, ye ì ì shì ì ni. Ì tɔkà'ini Musa, zaaka ì kè a ì bɔ iwi.

Musa bashina yana Midiã

Dikeε ka Musa ashikè, ì yà ì bee Hibaranina waaji, ye ì dikina gbādaa wà ka àbi kea. Ì wà Masar gū bi a bee wāa. Ka ì sòrisori, ici gūkan waa, ye ì Masar gū ginaa dè ì viri āatēlu.

Di dɔɔ kè, ka ì bɔ, ì Hibaranina wà gū fia, àbi dēεkea. Ye gū ka ì yā ba ndaba, Musa ì làlu ì kè: Bɔyāaji mbi n gūdu wāa? Ì w'ini ì kè: Dí ye n kà wo kiri ka mbi yājēawoni? N waaji n ma de laaka n Masar gū ginaa dè koo? Ye wohu Musa kù ì kè: Wò yā lεε dōmi fa!

Ka Firi'auna yā ginaa mà, ibi tōa a Musa de, ye ì bash'ini ì yà Midiã cεrelu, ì àcε izɔ kutu gubε. Midiã sāmakeda keε bii, ì ni negūna zɔ sɔɔfia, ye à nù à i tɔ à kà tubɔna imibɔɔlu à djii tubɔnani. Ka kurukeda kena nù àbi à kekeε, ye Musa kpète ì dùcε kūni negūnanɔzɔ, ye ì i kà'àni à tubɔnani. Ka à yà à djii Yetoro gu, ì à làlu ì kè: Bɔyāaji a cì sara cece? À w'ini à kè: Masar nigōni keε ye wo shìte kurukedanama. Ini ye i tɔ ì kàwoni wo tubɔnani s̄. Ye ì à làlu ì kè: Ì bii maami? Bɔyāaji a nigōni ginaa tù gubε? À ì shishi ina nu ina fɔbiwozɔ. Musa nù, ye ì wì a àcε kūni gō ginaazɔ, ye ì ì ni negū Jipora kpà'ini. Ì ni'ì nigōni, ye Musa tɔkà'ini Geesomu, ì kè nibaami ani gūkena cεrelu gule.

Ka ì geekè, ye Masar kiri gà. Isra'ilana bi òdaa zɔdikinaa ka àbi kea yāaji, àbi ua, ye à una ginaa Ladu lì. Ì à òdanaa mà,

ye ì i ka bii kũni Ibrahĩzɔ kũni Isakazɔ kũni Yakubuzɔ ici sãã à yãmaba. Ladu Isra'ilana wà, ye ì à indawere wà.

Ladu Musa shishinaa

Musa bi ì mira Midiã cere sãmakeda tubɔna kurukɛa, ì gangani b̀ra hari ì b̀ru kasaa ka ẁta ke Horebu gu. Ye Zɔnadi Mala'ika b̀ ì ǹ ì gu c̀beelalu yerẽd̄ɔlu. Musa waad̄ yerẽd̄ɔ ginaaji, ì wà c̀ bi kũama, amaa ibai cekũaba. Ye ì k̀: Má yaa mà waad̄ dabodabo ginaaji, f̀ ka t̀ yerẽd̄ɔ ginaa bai cekũaba mà d̄. Ka Zɔnadi wà ì ǹ waad̄ɔji, ye ì lez̀'iji zaa yerẽd̄ɔ ginaalu ì k̀: Musa! Musa! Ye ì ẁ'ini ì k̀: Maa le! Ladu fi'ini: Ba nu ì kutuba. Ñ n baci b̀, zaaka guu ka mbi ducea bii duna. Ye ì k̀: Manimi n dijina Ibrahĩ kũni Isakazɔ kũni Yakubuzɔ Ladu. Ye Musa ɔ̀ à ì werema, dun ì wereshikena Laduzɔ wuhu zɔ. Ye Zɔnadi k̀: Taabi ka ma gũna bi kea Masar ma wà, unaa ka à weret̄kedana t̀ àbi kea ma mà. Ma à azukenaa d̄. Ì yãaji ye t̀ ma ìce dun mà à shi Masar gũnama, mà à b̀ cere ginaalu, mà yaa'àzɔ cere taakinadi ashilu, guu ka diȳ'i kũni zɔr̄'izɔ bii gbãa, cere ka Kanaana bii kũni Hitinazɔ kũni Amɔrinazɔ kũni Perijinazɔ kũni Hivinazɔ kũni Yebushinazɔ. Isra'ilana unaa ma li bece, azu ka Masar gũna bi kaa'àma ma wà. Yaa bece, ma n d̄ Firi'aunama, dun ñ ma gũ Isra'ilana b̀ Masar. Ye Musa fi Laduni: Din mani ka má yaa Firi'aunama mà Isra'ilana b̀ Masar? Ladu fi'ini: Magũa bii'nzɔ. D̄naa ka ma n d̄ sheedun l̀: Nna à b̀ Masar, á ma shishia kàsa lee kucelu.

Ye Musa fi Laduni: Mana yaa mà fi Isra'ìlanani má kea à dijina Ladu ye ma dè'ama, àna ma lalu n tɔji, laala ye má fia'ani? Ladu w'ini ì kè: Manimi gũ ka mani. Fi'ani mani ye n dè'ama. Ladu fi'ini mɔnɔ: Fi Isra'ìlanani ò ke mani Zɔnadi à dijina Ibrahĩ kũni Isakazɔ kũni Yakubuzɔ Ladu mani ye n dè'ama. Ma tɔn be dipai. Àgũ ma shishia laale hari a beema. Yaa ò Isra'ila guce ashina dakũ, ò fi'ani mani Zɔnadi à dijina Ibrahĩ kũni Isakazɔ kũni Yakubuzɔ Ladu mani ye bɔ ma nù n gu. Fi'ani mabi à waa, yã ka wòbi kea'ani Masar ma wà. Má à bɔa Masar, guu ka àbi taabikea ginaa, má yaa'àzɔ cere ka Kanaana bii kũni Hitinazɔ kũni Amɔrinazɔ kũni Perijinazɔ kũni Hivinazɔ kũni Yebushinazɔ, guu ka diyɔ'i kũni zɔrɔ'izɔ bii gbãa. À n yã maa. Nni kũni Isra'ila guce ashinazɔ à yaa à Masar kiri li, à fi'ini mani Zɔnadi Hibaranina Ladu mani ye bɔ ma nù a gu, ma kè ina a gba jere à yaa di à keeji ganganilu, dun à sãmake mani Zɔnadi a Laduma. Ma dɔ ka Masar kiri ba tua à yaaba, sai mana tilashi di'ima. Má utɔa Masar gũnama, má dabodabona kea mà ka'ama, ina gĩnaa a da. Má tua à amali Masar gũnama, dun anaabi yaa, àba yaa ɔkakajiba. A negũ pai anzarafu koo wula zãna kũni asunazɔ lalua ì Masar negũ tarakedima kũni a negũnazɔ ka bii ì wei, á gĩnaa ka a ni nigɔninani kũni a ni negũnazɔ. Laale á Masar gũna fɔna shia'ama pai.

Ladu Musa gbana dabodabokena jere

Musa w'ini ì kè: Ànaaci ma aminikeba, mɔnɔ ànaaba ma yã maba, à kea nci bɔ n nu ma guba kĩn? Ye Zɔnadi ì ì làlu

ì kè: Bó ye n kù gube? Ì wì'ini ì kè: Gyaami. Zɔnadi fi'ini: Zuku cere. Ka ì zùku, ye ì sòri menεε, ye Musa bɔ sàa. Ye Zɔnadi fi'ini: Ɔɔbɔ n kù ì mɔnɔɔma. Ka ì kù, ye ì cèε ì gbèegũ gyaa ì ɔɔlu. Zɔnadi fi'ini: Laale n kea, àna shi mani Zɔnadi à dijina Ibrahĩ kũni Isakazɔ kũni Yakubuzɔ Ladu mani ye bɔ ma nù n gu.

Zɔnadi cèε ì fi'ini mɔnɔ: Ɔsɔtɔ n tɔgɔɔlu. Ye ì sòtɔlu. Ka ì bɔ, ì wà ì kuturu kè, ì kè fu du abuzɔ. Zɔnadi fi'ini: Cèε n ɔsɔtɔ n tɔgɔɔlu. Ì cèε ì sòtɔlu. Ka ì bɔ, ì wà ì cì laaka ì bii. Zɔnadi fi'ini: Ànaaci ma amincike à sheedu farashinaa shìba, à sheedu gbèji shia. Ànaaci sheedu fiaanano shi à n yã mà kimba, Nilu í tɔ n ice cere, ì soria ama.

Ye Musa fi'ini: O'o Zɔnadi! Zaa saraa ma yãfi ba fayazɔba. Baa zaa di ka n yãfimani, ma le kè gbĩtã. Ye Zɔnadi fi'ini: Dí ye le kè gũnani? Dí ye tà ì nene nace koo ita ì kuruma ke? Dí ye tà tu ina guuwa koo ina vĩake? Ba manimi Zɔnadibaa? Yaa bece! Má ɔkaa'nni kũni yãfinaazɔ, yã ka n fia má kaa'nni. Ye ì kè: O'o Zɔnadi! N yã nda! Gũkeε dẽ. Ye Zɔnadi zũn fà Musaji ì kè: N bakere Haruna Lawi bee ba biiba dee? Ma dẽ yãfi ba azu'iniba. Ibi nua daaji'nle. Ina wereshiike'nzɔ, ì zũn kea nda. Yãfi'izɔ, yã ka ì fia ka'ini. Mani, má ɔkaa'ani kũni yãfinaazɔ, yã ka á kea má kaa'ani. Ì yãfia gũnani n dɔɔ, igũa bii n le, mɔnɔ ngũa bii'ini Ladu. Gya lee shite n kù, n sheeduna kezɔ.

Musa cēena Masar

Musa yà ì mira Yetero gu, ì fi'ini: Ma gba jere mà yaa ma gūna gu Masar, mà wa ànaa bii hundiɔɔ hari bece. Yetero fi'ini: Buru baani. Ì nù ì lì Zɔnadi fi Musani Midiā cere lu ì kè: Kpete n̄ yaa Masar, zaaka gūna ka bi n tōa nnɔna n de yāa gāga pai. Ye Musa ì ì n̄e shìte kūni ì ni nigōninazɔ, ì à d̄i fariganama, ì c̄e ibi yaa Masar, ì Ladu gya ginaa kù. Ye Zɔnadi fi'ini: Nna bùru Masar, dabodabona ka ma ì iiko kpà'nni ke Firi'auna watalu. Amaa má ì tōnɔ gbādakūa, ì jea gūna daaji. Fi'ini mani Zɔnadi ma kè Isra'ilami ma ni nigōni saraa, ye ma fi'ini ina ma ni nigōni sara ginaa da ina yaa ina ma shishi. Ina je ì daaji, má ì ni nigōni saraa dea bece.

Jerema Musa bi ia gukeelu, ye Zɔnadi ì lì gube, ì waaji a ì d̄e. Ye Jipora gberɛ f̄ene shìte ì ì ni tōj̄j̄ɔ, ì ì bangu nà Musa gbema ì kè: Yādaami, nnimi ma zā amanadi. Tōj̄j̄na beɛ yāaji ì kè, zā amanadi. Ye Zɔnadi Musa t̄u.

Zɔnadi fi Harunani: Yaa n̄ da Musale ganganilu. Ye ì yà ì ì lì Ladu kasaa gu, ì lekà'ima. Yā ka Zɔnadi ì ì d̄e fiiji Musa deedeekè Harunani kūni sheedunazɔ ka ì fi'ini ina ke. Ye Musa kūni Harunazɔ yà Masar à Isra'ila guce ashina dākū. Yā ka Zɔnadi fi Musani Haruna deedeekè pai, ye Musa dabodabonanz̄ kè Isra'ilana wadaj̄n. À yā ginaa shì. Ka à mà Zɔnadi ye nù waadɔɔji'nnɔji ì nnɔ taabikɛnaa wà, ye à kùc̄e'ini à miiz̄ cere.

Musa kūni Harunazɔ yanaa Firi'auna gu

Bɛɛ gbɛ̃ji Musa kūni Harunazɔ yà Firi'auna gu à f'i'ini: Yā ka Zɔnadi Isra'ilana Ladu fin lè: Ì kè ò a gūna da àna yaa àna bukike ganganilu. Firi'auna w'àni ì kè: Din Zɔnadi ka má miikucea'ini, mà Isra'ilana daa? Maci Zɔnadi dōba. Mába Isra'ilana daaba. Ye à f'i'ini: Hibaranina Ladu ye b̀̀ ì ǹ̀woma. Wo gba jere ẁ̀ yaa di à kɛɛji ganganilu, ẁ̀ sãmake Zɔnadi wo Ladu ginaama, dun inaba gagɛɛ kawoluba koo dɛɛ. Ye Masar kiri ginaa fi Musani kūni Harunazɔ: Bɔyãaji a t̀̀ gūna laakali bi bɔa à dikinaama? À cɛɛ a dikinaama. Ye ì cɛɛ ì kè: Ka gūna kè gbãa bece, ye a waaji à usã kūni à dikinaazɔa?

Dibɛɛdi Firi'auna dɔɔka d̀̀ Isra'ila weretēkedanani kūni à watalunazɔ ì kè: Àba busã kpa'ani àna kũnkũ bɔzɔ laaka ata kè yãa mɔnɔba. Àna yaa àna à fɔ kè à ginda. Amaa àna kukũ bɔ ì saara laaka àta b̀̀ jida. Àba labu'àniba, zaaka takinami. Ì yãaji ye t̀̀ àbi ua, àbi kea nno waaji nno yaa sãmakeɛji nno Laduma. À dikinaa lafa'àni, dun ànaba utumigu li àna laakalike bisheyãnama mɔnɔba.

Ye à weretēkedanano kūni à watalunazɔ ǹ̀ à f'i'àni: Firi'auna kè aba busã kpa'ani mɔnɔba. À yaa à shite a ginda guu ka á lialu. Amaa wóba dikinaa labua'aniba, baa jĩn. Ye à fùtɛ à yà Masar kpatapai shɛɛ kɛɛji busã. À weretēkedanano tagũ à kankankea laaka di bi kɛa, dun àna à dikinaa ince, laaka àta ince di ka wòta busã kpa'àni. Isra'ila wataluna ka à weretēkedana à à d̀̀, ẁ̀ à wàwã ẁ̀ f'i'àni: Bɔyãaji aci kukũ bɔ

cece koo guma, ina buru laaka wò ì le dì'ani yāaba? Ye Isra'ila wataluna yà à ù Firi'aunani à kè: Bɔyāaji mbi kea woninɔ n zɔkɛdanani laale? Wòbabi busā kpaawoni mɔnɔba, ye wòbi kea wò kukū bɔ. Wòbi wo wāa, amaa n gūna ye taali zɔ. Ye ì kè: Aninɔ takinami. Laale àgūa bii! Ì yāaji atagū kea a yaa sāmakɛɛji Zɔnadima. À yaa à dikinakɛ. Wòba busā kpa'a'ani mɔnɔba, amaa á kukū bɔa laaka wò dì'ani le.

Ka wò fi Isra'ila watalunani ànaba di du kukūbɔnaa labuba, à dɔ̄ ka nnɔ yā lì bece. Ka à bɔ̄ Firi'auna gu, à dekerɛkè Musazɔ kūni Harunazɔ, àbi à dāa, ye à fi'ani: Zɔnadi waadɔ a yāji, ina yājɛ'ama, zaaka a tū Firi'auna kūni ì gūnazɔ ba waa wo gbīnyājiba. A wo dena jere kpà'ani. Ye Musa cɛɛ ì yà ì fi Zɔnadini: Zɔnadi, bɔyāaji n azukà gūnanɔma? Bɛɛ yāaji n ma dɛa? Zaa di ka ma yà ma yāfi Firi'aunani kūni n tɔzɔ, ye ibi azukaa n gūnama, mɔnɔ nci à bɔba!

Zɔnadi Isra'ilana faabakena alkawalikena Musani

Ye Zɔnadi fi'ini: Yā ka má kea Firi'aunani ní waa bece. Ì à daa ma gbāda ashi yāaji. Ì à kekea ì cerelu ma gbāda ashi yāaji. Ye Ladu cɛɛ ì yāfi Musani ì kè: Manimi Zɔnadi, ma bɔ̄ ma nù Ibrahī gu kūni Isakazɔ kūni Yakubuzɔ Ladu Gbādapainadi, amaa àci dɔ̄ ka ma tɔmi Zɔnadiba. Ma i bii'àzɔ ma kè Kanaa cere ka à biilu nibana má kpa'a'ani. Ma Isra'ilana ɔdanaa mà à zɔkena Masar gūnani yāaji, ma i ka bii'àzɔ ginaa maci sāsā ì yāmaba. Ì yā ye tū fi Isra'ilanani ò ke: Manimi Zɔnadi, má a miishia dikina gbādaalu ka Masar gūna dì'ani,

má a bɔa zɔkɛɛlu. Má yǎjɛa'ama, má a bɔa kũni ma ɔ gbādaazɔ. Má a shitea ma gũna, magũa bii a Ladu, á dɔa manimi Zɔnadi a Ladu ka ì a bɔ Masar dikina gbādaalu. Má yaa'azɔ cɛɛlu ka ma ì alkawalikè Ibrahĩni kũni Isakazɔ kũni Yakubuzɔ. Má a gbaa a mu. Manimi Zɔnadi.

Musa yǎ ginaa fi Isra'ilanani, amaa àci ì yǎ maba, ka zɔdikina gbādaa à laakali kpète yǎaji. Ye Zɔnadi fi Musani ì kè: Yaa ò fi Masar kiri Firi'aunani ina Isra'ilana da àna bɔ ì cɛɛlu. Ye Musa wì Zɔnadini ì kè: Laaka Isra'ilana bata ma yǎ maba, mani gũ ka ma le gbĩtǎ, laala ye Firi'auna ma yǎmaa?

Musa kũni Harunazɔ bebɔgu

Zɔnadi yǎfi Musani kũni Harunazɔ Isra'ilana kũni Masar kirizɔ musu, ì fi'ani à bɔ kũni Isra'ilanazɔ Masar. À bè kwaacenadina tɔn lè: Isra'ila ni nigɔni saraa Lubainu ni nigɔninan lè: Hanɔki, Palu, Hejerɔna kũni Kaamizɔ. Lubainu benan be. Saminu ni nigɔninan lè: Yemueli, Yamini, Ohada, Yakini, Zohaa kũni Kanaa nɛgũ ni Sauluzɔ. Saminu benan be. Lawi ni nigɔnina tɔn lè à beema: Geesɔ, Kohata kũni Merarizɔ. Lawi kè wè keesɔɔdu awokoorizɔ aweresɔɔfiazɔ (). Geesɔ ni nigɔninan lè à beema: Libini kũni Shimaizɔ. Kohata ni nigɔnina tɔn lè: Imarana, Izara, Heberɔni kũni Uzielizɔ. Kohata kè wè keesɔɔdu awokoorizɔ awere'azɔ (). Merari ni nigɔnina Mali kũni Mushizɔ. Lawi benan be idibi kũni idibizɔ.

Imarana ì djii daku Yokabedi shì nɛɛ, ye ì Haruna kũni Musazɔ izɔ. Imarana kè wè keesɔɔdu awokoorizɔ aweresɔɔfiazɔ

O. Izara ni nigōninami Kora kūni Nefegizō kūni Jikirizō. Uzieli ni nigōninami Misaeli kūni Elizafāzō kūni Shitirizō. Haruna Aminadabu ni Elisheba, Naasō daku shì nēē, ye ì Nadabu ìzō kūni Abihuzō kūni Eleazaazō kūni Itamaazō. Kora ni nigōninami Ashii kūni Elikanazō kūni Abiasafazō. Kora benan be. Haruna ni Eleazaa Putieli ni negū duu shì nēē, ye ì Finhashi ìzō. Lawi bè kwaacenadinan be idibi kūni idibizō.

Haruna kūni Musazō ka Zōnadi fi'āni àna Isra'ilana bō Masar gaagaan be. Ànino ye yāfi Masar kiri Firi'aunani, dun àna Isra'ilana bō Masar. Ka Zōnadi yāfi Musani Masar, ì kè animi Zōnadi, yā ka abi fia'ini ina fi Firi'aunani pai. Ye Musa fi'ini a le gbītā, laala Firi'auna ì a yā maa?

Musai guda koori sutena Masarma

Ye Zōnadi fi Musani: Waadō! Ma n kè Firi'aunani dumazō, ye n bakere Haruna bii n yāfida. Yā ka má fia'nni pai, fi n bakere Harunani, ina fi Firi'aunani ina Isra'ilana da àna bō ì cerelu. Jena beezō má ì tōnō gbādakūa. Má sheeduna kūni dabodabonazō kea Masar gbāa, amaa Firi'auna ba a yā maaba. Má utōa Masar gūnama, má yājēa'àma, má bōa kūni ma dēbukedana ma gū Isra'ilanazō. Mana bō kūni ma gbādaazō Masar, má Isra'ilana bōalu, Masar gūna dōa bece manimi Zōnadi. Ye Musa kūni Harunazō kè laaka Zōnadi fi'āni. Di ka à yāfi Firi'aunani, Musa wè keeshi, Haruna kīn wè keeshi aware'azō.

Ye Zōnadi fi Musani kūni Harunazō: Firi'auna nà dabodabo lalū'ama, fi Harunani ina ì gyaa shite ina zuku ì

watalu, ì soria mēnē. Ka Musa kūni Harunazɔ yà Firi'auna gu, à kè laaka Zɔnadi fi'àni. Haruna ì gyaa shìte ì zùku Firi'auna kūni ì ibanazɔ watalu, ye ì sòri mēnē. Ye Firi'auna Masar hikimanadina kūni ijēnadinazɔ shìshi, ye à dabodabo ginaa kè laale kīn à ijēkenaalu. Ka à gūpai à gyana zùku, ye à gyanano sòri menena kīn, ye Haruna gyaa ì à menena mòmɔ. Firi'auna tōnɔgbāda, ici à yā maba laaka Zɔnadi fi.

Ina sorina ama

Zɔnadi fi Musani: Firi'auna tōnɔ gbāda, ì jè gūna daaji. Yaa n̄ ì li lefū dikēna, di ka ibi yaa Nilu, n̄ yaa n̄ ì dā Nilu kutu gube. N gyaa ka sòri mēnē ginaa kū, n̄ fi'ini n̄ ke, mani Zɔnadi Hībaranina Ladu mani ye n dē'ima n̄ fi'ini ina ma gūna da àna yaa ma shishiiji ganganilu, amaa hari bece ici maba. Mani Zɔnadi ma kè, yā ka ì tua ina dō ka manimi Zɔnadin lè: Nna Nilu i wā gyaaɔ ka n kū, ì soria ama. Zōna ka bii i ginaalu gagaa, Nilu i gbīnkea, Masar gūna ba fōa àna miba.

Ye Zɔnadi cēē ì fi Musani: Fi Harunani ina ì gyaa shìte ina dɔ Masar inama, ì gooruna kūni ì bajē'ɔninazɔ kūni ì ikpakonazɔ kūni ì ikagunazɔ pai, i gbēegūa ama. Ama gūa bii kana gunama Masar, baa fena lu i kūni itana lu izɔ pai.

Ye Musa kūni Harunazɔ kè laaka Zɔnadi fi'àni. Haruna ì gya ginaa shìte ì Nilu i wāzɔ Firi'auna kūni ì ibanazɔ wadajīn, ye i ginaa gbēegū ama pai. Zōna ka biilu gāga, ye Nilu i ginaa gbīnkè, Masar gūna ci fō àna miba. Ama bii kana gunama Masar. Masar ijēnadina kè laale kīn à ijēkenaalu, ye Firi'auna

tõno gbãdakù, ici à yã maba laaka Zõnadi fi. Firi'auna cêe ì yà kpe, ici yã ginaa ka kimba. Masar gūna ikpako izo yèyè Nilu lema, dun wòna imi, zaaka àci fõ àna gooru dõo i miba. Ì bii laale hari di soofia Zõnadi Nilu wãnaa gbèji.

Bakasuna kana gūnama

Ye Zõnadi fi Musani: Yaa ò fi Firi'aunani, mani Zõnadi ma kè ina ma gūna da àna yaa ma shishijji. Ina je à daaji kīn, má bakasuna kaa ì cere gupailu. Bakasuna Nilu faa hari àna bura garaama, à gēa ì kwaace hari ì kpe igulu, à shiaa ì wucebõma. À gēa ì ibana kwaacenalu kūni ì gūna kwaacenazo. À gēa ì konalu kūni ì fõbinakagunazo. Bakasuna shiaa'ima kūni ì gūnazo kūni ì ibanazo pai.

Zõnadi cêe ì fi Musani: Fi Harunani ina ì gyaa shite ina do goorunama kūni bajè'õninazo kūni ikpakonazo, bakasuna gēa Masar cere lu. Ka Haruna ì gyaa dõdo Masar inama, ye bakasuna bõ à odà cere ginaalu. Ye ijēnadinano kè laale kīn à ijēkenaalu, à tū bakasuna odà Masarlu.

Ye Firi'auna Musa kūni Harunazo shishi ì kè: À wotuke Zõnadini ina bakasuna kekemama kūni ma gūnazo, má ì gūna daa àna yaa sãmakeeji'ima. Ye Musa fi Firi'aunani: Di dimani mà wotuke'nni Zõnadima kūni n ibanazo kūni n gūnazo, dun ina bakasuna kata'mma kūni n kwaacenazo, à gbèegūa Nilu dinlu. Firi'auna kè: Lefū. Ye Musa kè: Ì kea laaka n fi dun ò dõ gūkan ba du kūni Zõnadi wo Laduzõba. Bakasuna kataa'mma

kūni n kwaacenazɔ kūni n ibanazɔ kūni n gūnazɔ, à gbɛɛgūa Nilu dinlu.

Ka Musa kūni Harunazɔ gù Firi'aunama, Musa wotukè Zɔnadima bakasuna yã musu ka à kà Firi'aunama. Zɔnadi Musa wotukenaa mà, ye bakasunano gàga kpenalu kūni kwaacenaluzɔ kūni fara baanazɔ. Wò dākūdakū, ye cere gbīnkè pai. Ka Firi'auna wà daama kè, ì tǔno cèè ì gbādakū, ye ici Musa kūni Harunazɔ yã maba laaka Zɔnadi fi.

Shiri kanaa

Zɔnadi fi Musani: Fi Harunani ina ì gyaa shite, ina cere wāzɔ, cere lukuce soria shirina Masar kpatapai. Ye à kè laale. Haruna ì gyaa shìte ì cere wāzɔ, ye lukuce sòri shirina, à gè gūnalalu kūni sǔnazɔ. Masar lukuce sòri shirina pai. Ijēnadina yǔma laale à ijēkenaalu kīn, ye à gānadè. Shirina gè gūnalalu kūni sǔnazɔ. Ye ijēnadina fi Firi'aunani: Ladu ɔgbɛemi. Amaa Firi'auna tǔno jè gbāda, ici à yã maba laaka Zɔnadi fi.

Ifēnena kanaa

Zɔnadi fi Musani: Kpete sarasara ò yaa Firi'auna gu di ka ibi yaa Nilu, ò fi'ini mani Zɔnadi ma kè ina ma gūna da àna yaa ma shishiiji. Ina je à daaji, má ifēnena kaa'ini kūni ì ibanazɔ kūni ì gūnazɔ kūni ì wei kpenazɔ. Masar kpena faa ifēnenazɔ, kara àna cere ta. Di bɛɛ Goshè cere, guu ka ma gūna bii ye má bɔa ì din. Gube ifēnena ba gēaluba, dun ina dǔ

manimi Zɔnadi a cɛrelu. M ma gna ba duna kni  gnazɔ. Lef ye sheedu ginaa kea.

Ye Zɔnadi k laale. Ifnena g Firi'auna kwaacelu kni  ibana kwaacenazɔ. Masar wri pai ifnena yaji. Ye Firi'auna Musa kni Harunazɔ shshi  k:  yaa  smake a Laduma cɛrelu gule. Ye Musa fi'ini: Iba jere zɔ ka w kea laaleba, zaaka tubɔɔ ka w smakeazɔ Zɔnadi wo Laduma bii Masar gnani temi. Wona smake tubɔɔzɔ ka bii'ani te  wadajn,  wo fafaa gberekotozɔ ba wo dedeaba dee? W yaa ganganilu di , w gna smake Zɔnadi wo Laduma laaka  fiwoni. Ye Firi'auna k: M a daa  yaa  smake Zɔnadi a Laduma ganganilu, amaa ba yaa saba.  wotuke'imamani bece. Musa fi'ini: Mana kpete, m wotukea'ima,  ifnena kataa'mma lef kni n ibanazɔ kni n gnazɔ. Amaa mba wo tokpa n je gnaji na yaa smakeaji Zɔnadima mnɔba. Ka Musa b Firi'auna gu,  wotuk'ini Zɔnadima. Zɔnadi  wotukenaa m, ye ifnena kta Firi'aunama kni  ibanazɔ kni  gnazɔ. ci gbeg gukamba, baa duu. Amaa Firi'auna tnɔ j gbada hari becere, ici  daba.

Tubɔna gaganaa

Zɔnadi fi Musani: Yaa Firi'auna gu, n fi'ini Zɔnadi a Hibiranina Ladu k, ina ma gna da na yaa ma shishiji. Ina je  daaji ina  k hari bece, m uta  tubɔnama jelu. M gage gbadaa kaa  bisanalu kni  fariganazɔ kni  ssaanazɔ kni  dinazɔ kni  tambunazɔ kni  buinazɔ. M Isra'ila tubɔna ba

duna k̄uni Masar ḡuna tubɔnazo. Isra'ilana tubɔna kan ba gaaba. Mani Zɔnadi ma ì di d̄i. Lef̄ũ má bee kea cerelu gule.

Ka di k̄è, ye Zɔnadi k̄è laale. Masar ḡuna tubɔna ḡaga pai, amaa Isra'ilana tubɔna kan ci gaba. Ȳã ginaa ka k̄è Firi'auna làlu ì mà Isra'ilana tubɔna kan ci gaba, amaa ì t̄ɔno j̄è gb̄ada, ici ḡūnanaɔ daba.

Gyamba kana Masar ḡūnalu

Zɔnadi fi Musani k̄uni Harunazo: À m̄odecegu c̄ecii kishi ɔkutulu, Musa n̄à fut̄ẽ musu Firi'auna watalu, ì kaa Masar c̄erema pai du lukucezo, ì kaa gucenama k̄uni s̄ɔnazo gyamba kpatapai. Ye à m̄odecegu c̄ecii kishi à ȳàzo Firi'auna gu. Ka Musa c̄eci ginaa f̄ɔ musu, ye ì k̄à gucenama k̄uni s̄ɔnazo gyamba. Ij̄enadina ci f̄ɔ à ȳà Musa guba gyambɔnanaɔ ȳãaji, zaaka ì à l̄i k̄uni Masar ḡūnazo pai. Ye Zɔnadi t̄u Firi'auna t̄ɔno gb̄adak̄u laaka ì fi Musani, ye ici à ȳamaba.

Lagbere sutenaa

Zɔnadi fi Musani: Kpete sarasara ò yaa Firi'auna gu, ò fi'ini mani Zɔnadi a Hibaranina Ladu ma k̄è, ina ma ḡuna da àna yaa àna ma shishi. Bee lee má azu pai kaa'ima k̄uni ì ibanazo k̄uni ì ḡūnazo, dun ina d̄ɔ dunialu pai ḡūkan ba dumazɔba. Zaaka mana ut̄ɔ'ama ma gagee k̄à'alu ȳã, dà à k̄uni ì ḡūnazo à ìnce dunialu. Ma t̄u ì bii dun ina ma gb̄adaa wa, ma t̄o ɔdaa dunialu pai. Laaka ibi ì ginda shitea musu ì

kpà ma gūnala hari bece, ibai à daaba, lefū məkalaale má tua lagbere gbādaa nà sute nɔɔnɔ, lagberɛ ka ì taka ci ke Masar yāaba zaa ì gifanaa hari becerɛ. Fi'ini ina gūna dē tubɔna kūni fɔnazɔ ka ì zɔ jelu àna shite àna kaka kwaacelu pai. Gucena kūni fɔnazɔ ka bii baa, wònaaci gē'ázɔ kwaaceluba, lagberɛ sutea'àma àna gaga.

Firi'auna iba kena wohumà Zɔnadi yāni, à à dikinakedana kūni à tubɔnazɔ kàka kwaacelu. Amaa gūna ka ci Zɔnadi yā kaba, à à dikinakedana kūni à tubɔnazɔ tù baa. Ye Zɔnadi fi Musani: Ɔshite musu, lagberɛ sutea gucenama kūni tubɔnazɔ kūni je fɔnazɔ Masar cere kpatapai. Ka Musa ì gyaa dɔdɔ musu, Zɔnadi tù laa bi gēdaa, wòbi laa bāa kūni gberɛzɔ, wòbi yēmekea, ce bi cia cerema. Zɔnadi lagberɛ kà Masar gūnama. Lagberɛ bi sutea, wòbi yēmekekea. Lagbere ginaa za. Zaa Masar cere bii, wòci la be taka bālu yāaba. Fɔ ka bii baa Masar cerelu, lagbere ginaa ì à musai kè pai, gucena kūni tubɔnazɔ kūni je fɔnazɔ pai. Ì lahoolu akɔna àri'ari pai. Goshē cere guu ka Isra'ilana bii din ye lagbere ginaa ci buruba.

Firi'auna Musa kūni Harunazɔ shishi ì fi'àni: Bece lee ma zunubikè. Zɔnadi bini yā nda, mani kūni ma gūnazo taalinadinami woni. À kūsūkpete'ini. Lagēdanaa kūni lagbere beezɔ bùru. Má a daa bece, wòba jea'aji mɔnɔba. Musa fi'ini: Mana bɔ fara baa, mana ma ɔna dɔ Zɔnadi ɔji, lagēdanaa ducea, lagberɛ incea, dun n dɔ cere Zɔnadi mumi. Amaa ma dɔ aninɔ kūni n ibanazɔ, ábai Zɔnadi Ladu wohumaaba hari bece.

Nagaa k̄uni kotokolizɔ w̄uri, zaaka nagaa miibò mɔnɔ kotokoli wasaabò. Dawaa k̄uni wutaazɔ ci wuriba, dun àta ma gb̄ejizɔ. Musa b̀ Firi'auna gu ì yà fara baa, ì ì ɔna d̀ Zɔnadi ɔji, ye laḡɛdanaa k̄uni lagberɛzɔ dùcɛ, ẁoci laa b̄a mɔnɔba. Ka Firi'auna wà laa k̄uni lagberɛzɔ k̄uni laḡɛdanaazɔ dùcɛ, ì c̄ɛɛ ibi zunubikea, ì t̄ɔnɔ gb̄adakù, k̄uni ì ibanazɔ. Ì t̄ɔnɔ gb̄ada, ì jè Isra'ilana daaji laaka Ladu fi Musani ì fi.

Shingana kana ḡunama

Zɔnadi fi Musani: Yaa Firi'auna gu, zaaka ma ì t̄ɔnɔ gb̄adakù k̄uni ì ibanazɔ, dun mà ma dabodabo lena ke'alu, ì fi n ninani k̄uni n toinazɔ laaka ma Masar ḡuna weret̄ɛkè k̄uni dabodabonazɔ ka ma kè à gu, àna d̄ɔ manimi Zɔnadi. Ye Musa k̄uni Harunazɔ yà à fi Firi'aunani à kè: Zɔnadi Hibananina Ladu kè, ñ jea erekuceji'ani hari di kpaci? N̄ ì ḡuna da àna yaa àna ì shishi. Nna je à daaji, lefũ ì shingana kaa n cerelu, à ɔdaa cerema, ẁoba guu waaba, à sutea fɔnama ka gb̄ɛgũ'nni lagberɛ gb̄ɛji k̄uni akɔnazɔ pai. À ḡɛa n kpɛna nà fà k̄uni n ibana munazɔ k̄uni Masar ḡuna munazɔ pai. N djiina k̄uni n dijinazɔ ci ì taka wa ȳaba, zaa di ka à àcɛ cerelu gule hari bɛcɛ. Ye Musa c̄ɛɛ ì b̀ Firi'auna gu.

Firi'auna ibana fi'ini: Ḡunanɔ ḡua musai keawoni laale hari di kpaci? Ḡunanɔ da àna yaa àna Zɔnadi à Ladu shishi. Nci d̄ɔ Masar w̄uriba dee? Ye ẁò c̄ɛɛ ẁò c̀ Musazɔ k̄uni Harunazɔ Firi'auna gu, ì fi'àni: À yaa àna Zɔnadi a Ladu shishi. Àlu, d̄inɔ ye bi yaa? Musa ẁ'ini ì kè: Nina k̄uni marenazɔ. Wó

yaa wo pai k̄uni wo ni nigōninazo k̄uni wo ni negūnazo k̄uni wo tambunazo k̄uni wo buinazo k̄uni wo dinazo, zaaka Zōnadi buki ye wóbi yaa k̄eji. Ye ì fi'ani: Mana a da k̄uni a negūnazo k̄uni a ninazo pai, Zōnadi nà a miishi! À laakalika! Ma a fō vāni soolu wà. A'a! A nigōnina ye à yaa àna Zōnadi shishi, zaaka b̄e ye a wotukè. Ye wò à k̄èke Firi'auna gu.

Zōnadi fi Musani: Ñ ɔɔɔ Masar cerema, shingana kaa, sh̄e k̄uni lalazo ka b̄ò lagber̄e gb̄eji à bia pai. Ka Musa ì gyaa d̄òɔ Masarma, Zōnadi b̄ò utuzo us̄òb̄ogu, ibi v̄õa cere ginaama emena k̄uni ḡānizo ici duceba. Ka di k̄è, us̄òb̄ogu utu ginaa ci shinganazo. Ye shinganano nù à tà Masar cerema pai. À gb̄aakee kpà yāa f̄onala, m̄onɔ ì taka ba kea dikan m̄onɔba. À kà cerema kpatapai, ye cere c̄iri. Sh̄e k̄uni lalanazo k̄uni akōninazo ka b̄ò lagber̄e gb̄eji à b̄i pai. Sh̄e koo lala kee ba bii Masar cere lu m̄onɔba.

Gube kyāakyāa Firi'auna Musa k̄uni Harunazo sh̄ishi ì k̄è: Ma zunubikè Zōnadi a Laduni k̄uni azo. À surukemani tara du lee k̄uni ma zunubizo, à wotukemani Zōnadi a Laduma ina kakacena le katamama. Ka ì b̄ò Firi'auna gu, ì wotukè Zōnadima. Ye Zōnadi b̄ò utu gb̄adaazo it̄òk̄eema, ì nù ì shingana sh̄ite ì kà Teku T̄ēlu. Baa shinga duu ci gb̄egū Masar m̄onɔba. Zōnadi Firi'auna t̄onɔ gb̄adaku, ye ici Isra'ilana daba.

Gucii dana Masarma

Zɔnadi fi Musani: Ɔɔshite musu, gucii ka wò f̄sa wòna ɔkema daa Masarma. Ka Musa ɔɔdò musu, ye guci ci ḡniḡni kà Masarma kpatapai hari di à. Wòbata k̄u waba, ḡukan ci li ina bɔ ì guumaba hari di à ginaa. Amaa gufu bii guulu ka Isra'ilana bii pai.

Ye Firi'auna Musa sh̄ishi ì kè: À yaa àna Zɔnadi sh̄ishi k̄uni a neḡunazɔ k̄uni a ninazɔ pai, à a tambuna k̄uni a buinazɔ k̄uni a dinazɔ tu. Musa kè: Tu wò wo s̄amakebɔna k̄u k̄uni s̄amakebɔnazɔ ka wòta ka cewi ina cek̄u, dun wò s̄amake Zɔnadi wo Laduma. Sai wò yaa wo tubɔnazɔ, baa duu ba gb̄eḡũaba, zaaka àlu ye wó s̄amakebɔna bowia wò ke Zɔnadi wo Laduma. Hari wó burua gube, wóba d̄sa ḡina tubɔɔ ka wó bowia wò s̄amake'imaba. Zɔnadi Firi'auna t̄ɔnɔ gb̄adakū, ye ici wì a à dàba. Firi'auna fi Musani: Gumama gube! M̄ba tu wo were nà ke shi m̄ɔnɔba. Di ka wo wereshiikè k̄uzɔ, n̄ gaa. Ye Musa kè: Laaka n fi, mába wereshiikea'nzɔ m̄ɔnɔba.

Masar ni niḡni sarana gaganaa

Ì nù ì lì Zɔnadi fi Musani ȳaa ì kè: Má azukaa Firi'aunama k̄uni Masar cerezɔ tara du m̄ɔnɔ, ina ḡinaa a da. Inaabi a daa, ì a kekea fa! Fi ḡunani à ḡupai niḡni k̄uni neḡuzɔ àna anzarafu f̄na k̄uni wula f̄nazɔ lalu Masar ḡunama ka à zɔ. Má tua Isra'ilana nà amali Masar ḡuna werema. Musa k̄in ì kè guce ashi Masar Firi'auna ibanani k̄uni ì ḡunazɔ.

Ye Musa fi Firi'aunani: Zɔnadi kɛ̀, gǎɔnidu a gitaa Masar cɛrelu, Masar ni nigɔ̀ni sarana gagaa pai zaa Firi'auna ka bi acea tukufaama nima hari negũ zɔkeda ka tà wiri lɔ nima kũni tubɔ̀ ni nigɔ̀ni saranazɔ̀ pai. Kuaa gbãdaa gɛ̀a Masarlu kpatapai, ì taka ci ke yãaba, mɔ̀nɔ̀ iba kea dikan mɔ̀nɔ̀ba. Amaa Isra'ilanalulu baa gbɛ̀e ba dinda guce koo tubɔ̀ɔmaba, dun ò dɔ̀ Zɔnadi Masar gũna bɔ̀ duna Isra'ilanazɔ̀. N iba lena nua ma gu pai, à kuceamani, à kea mà yaa kũni ma gũnazɔ̀ pai. Bɛɛ gbɛ̀ji bece má yaa. Ye Musa bɔ̀ Firi'auna gu kũni zũmfana gbãdaazɔ̀.

Zɔnadi fi Musani yãa ì kɛ̀: Firi'auna ba n yã maaba, dun ma dabodabona nà ke gbãa Masar. Musa kũni Harunazɔ̀ dabodabonanɔ̀ kɛ̀ Firi'auna watalu pai, ye Zɔnadi ì tɔ̀nɔ̀ gbãdakũ̀. Ì jè Isra'ilana daaji àna bɔ̀ ì cɛrelu.

Gitanamusu buki

Zɔnadi yãfi Musani kũni Harunazɔ̀ Masar ì kɛ̀: Mɔ̀ lɛɛ gũa bii'ani mɔ̀ farashina wɛ̀e kũni wɛ̀ezɔ̀. À fi Isra'ilanani pai, mɔ̀ le di kooridibi kwaace le kũni kwaace lezɔ̀ pai à tambu shite dudu. Kwaace gũna naaba gbãaba ànaaci buru àna tambu duu su paiba, à shitea kũni kwaacezɔ̀ ka bii kutu kũzɔ̀ ì gũna le, dun ì kutuu ba gbɛ̀gũaba. Tambu karo koo bui nigɔ̀ni bɔ̀tɔ̀ shite ka ba laru zɔ̀ba. Isra'ilana pai, gũpai ì tubɔ̀ɔ̀ toro hari mɔ̀ le di koori awereshizɔ̀dibi. Itɔ̀ke ì jɛ̀a, ì ì ama fɔ̀a kpele tãtãnama, ɔ̀biceema kũni ɔ̀jengeemazɔ̀ kũni musuzɔ̀, kpe ka wò ì sɔ̀ sua. Gãɔni du ginaa à sɔ̀ ginaa kpete, à su kũni karaazɔ̀

kūni lala āazɔ. Àba su bútu koo fufukenaba. À kpete kūni ì miizɔ kūni ì gbenazɔ kūni ì gberelufɔnazɔ. Àba tu di nà kē ì kutuumaba. Ì kutuu nà gbɛɛgū, à ka cewi ina cekū. Anaabi sua, à bɛɛ ka, à bacii ka, à a gyaa kū ɔɔlu, à su kyāakyāa, zaaka Zɔnadi Gitanamusu sāmakɛbɔɔ.

Gāɔni ginaa má gitaa Masarlu mà ni nigɔni sarana dede cere ginaa gupailu kūni tubɔ ni nigɔni saranazɔ pai, má yājēa Masar dɔmanama. Manimi Zɔnadi. Ama ginaa gūa bii sheedu kpema ka á biilu. Manaabi utɔa Masar gūnama, mɔnɔ mana ama ginaa wa, má gitaa'ama, gagana ginaa ba a liaba. À di ginaa di ma buki zūndɔmabɔɔ, àgū buki ginaa kea tubu hari a beema.

Karasubuki

À karaa su hari di sɔɔfia. Ì di farashina fɔ'eshena'ijē ka bii a koru à zuku, zaaka gū ka fɔ'eshenaa sù di sɔɔfia ginaalu, wò ì bɔa Isra'ilanalú wòna dɛ. Di farashinaa kūni di sɔɔfiadibizɔ à dakū à ma shishi. Àba dikina kɛɛ ke di benaba, sai fɔbinakɛna gūpaini baashi, ì len bɛ. À Karasubuki kɛ, zaaka di bɛɛ ye ma a bò Masar du dēbudanazɔ. A bena buki ginaa kea tubu. Mɔ farashina di koori awereshizɔdibi itɔkɛ, àgū karaa sua hari di keedu awereduzɔ itɔkɛ. Fɔ'eshena'ijē nabagū bii a weiba hari di sɔɔfia, zaaka gū ka fɔ'eshenaa sù, ba ina nibaami koo kwaace ni, wò ì bɔa Isra'ilanalú wòna dɛ. Ànaba fɔ'eshenaa su di bɛɛba. Guu ka a bii pai, àgū karaa sua.

Gitanamusu buki farashinaa

Musa Isra'ila guce ashina shishi pai, ì fi'ani: À yaa a wei à tambu shite, à jẽ Gitanamusu bukikebɔɔ. À dawa sakoo shite à zõ amama ka bii feelu, à ka kpele tãtãnama, ɔbiceema kũni ɔjengeemazɔ kũni musuzɔ. A gũkan naba bɔ ì koruba hari di nà kẽ. Zɔnadi naabi gitaa cere lu ibi Masar gũna dedea, mɔnɔ ina ama wà kpele tãtãnama, ì gitaa'ama. Ì tua gucededa nà gitaa'ama inaba a dedeba. Ani kũni a benazɔ à yã ginaa kũ tubu hari a beema. Ana gẽ cere lu ka Zɔnadi ì a gbaa laaka ì ì alkawalikè, à tubu ginaa kũ. A nina nà tubu ginaa fayaa lalu'ama, à fi'ani Gitanamusu sãma ka wòta ke Zɔnadimami, zaaka ka ì Masar gũna dèdè, ì gitaa wo Isra'ilana kpenama, ici wo dedeba. Ye gũna kùce Zɔnadini à miizẽ cere. Ka à yà, à kè laaka Zɔnadi fi Musani kũni Harunazɔ.

Masar ni nigõni sarana gaganaa

Gãwnidu Zɔnadi Masar ni nigõni sarana dèdè pai zaa Firi'aunama ka bi acea tukufaama ni, hari ì yà kpegucinina nima kũni tubɔ ni nigõni saranazɔ pai. Firi'auna kpète gãwni kũni ì ibanazɔ kũni Masar gũnazɔ pai, ye kuaa tà Masarma, zaaka kwaace kan ba bii gee badiba. Gãwni ye Firi'auna Musa kũni Harunazɔ shishi ì fi'ani: À kpete à bõ Isra'ilanazɔ ma gũnalu. À yaa à Zɔnadi shishi laaka a fi. À a buina kũni a tambunazɔ kũni a dinazɔ shite laaka a fi. À yaa, à gara nɔɔ fimani.

Masar gūna bi gūnanɔ kankankeɛ àna bɔ'ani à cerelu kyāakyāa, zaaka à kè: Wó gagaa pai. Isra'ilana à karaciidɔnaa kà fenalu fɔ'eshena'ijē badi, à à tɔgɔna fēfēma à kɔtɔkè ishēma. À kè laaka Musa fi'ani, à anzarafu fɔna kūni wula fɔnazɔ kūni asunazɔ làlu Masar gūnama. Zɔnadi tù À amalì Masar gūnama, ye à kpà'ani. Laale à Masar gūna fɔna shi'àma.

Isra'ilana dɔna jerema

Isra'ilana dɔ jerema gbɛzɔ, à bɔ kūni Lameshezɔ à yà Suko. Nigɔnina dubu keesɔru sɔɔdu (.), nina kūni negūnazo baashi. Bè niba dunana dɔ'ama gbāa mɔnɔ. Buina kūni tambunazɔ kūni dinazɔ gbāa bakara. À karaa kè kūni karaciidɔnaazɔ ka à bɔzɔ Masar. Iba fɔ'eshena'ijē zɔba, zaaka wò à kèke Masar ducena badi. Àci fɔbina deecena shite ka à bia jeremaba.

Isra'ilana biina Masar kè wē keesɔru shi a kedokoorizɔ. Wē keesɔru shi a kedokoorizɔ ginaa gbēji, buki ginaa di ye Zɔnadi dēbudananɔ bɔ Masar pai. Gāoni ginaa Zɔnadi mumi. Isra'ilana iwerebadikea gāoni ginaa hari à beema, zaaka gāoni ginaa ye Zɔnadi Isra'ilana bɔna Masar iwerebadikè.

Gitanamusu buki yā

Zɔnadi fi Musani kūni Harunazɔ: Gitanamusu dɔka ka ma dìn lè: Bè kɛɛ naba ì sɔɔ suba, amaa zɔɔ ka a lù ka tɔɔjè sua. Nibaa koo dikinani ba suaba. À su kuru, àba bɔ baa kūni ì

sõ ginaazɔba. Àba tambu ginaa yere kee ariba. Isra'ila pai buki ginaa kea. Nibaa nàa bii'alu, mɔnɔ ina waaji a Gitanamusu bukike Zɔnadini, ina tɔɔjɛjɛ ì wei nigɔninani pai, ì gbɛɛgūa weigū, ina gīnaa ke. Bangunadi kan ba biba. Weigū kūni nibaa ka bii ledule'azɔ, dɔɔka du ginaami. Ye Isra'ilana kè laaka Zɔnadi fi Musani kūni Harunazɔ pai. Di be Zɔnadi Isra'ilana bɔ Masar gandugandu.

Karasubuki kūni ni nigɔni sarana kpana Ladunizɔ

Zɔnadi yāfi Musani ì kè: Isra'ila nà ni nigɔni sarana kūni tubɔ ni nigɔni saranazɔ kpamani, zaaka ma mumi pai.

Musa fi gūnani: À zūndɔ a bɔna Masar zɔkenaalu di le yāma, zaaka Zɔnadi ye a bɔ Masar kūni a ɔ gbādaazɔ. Àba fɔ'eshenaa su di ginaamaba. Ábi bɔa Masar mɔ farashinaalu ka wɔta ke Abibu cece. Zɔnadi alkawalikè a dijinani ì kè cere ka diyɔ'i kūni zɔɔ'izɔ bii gbāa ì kpa'a'ani, guu ka Kanaana bii kūni Hitinazɔ kūni Amɔrinazɔ kūni Hivinazɔ kūni Yebushinazɔ. Ina tu à burulu, à buki ginaa ke mɔ lelu. Àgū karaa sua hari di sɔɔfia. Ì di sɔɔfiadibi ginaa gūa bii'ani Zɔnadi buki. Àgū karaa sua hari di sɔɔfia ginaa fa. Fɔ'eshenaa koo burodí'eshena'ijɛ nabagū bii kwaace kanlu a cerelu di beemaba. Di beɛ à fi a ni nigɔninani ábi beɛ kea yā ka Zɔnadi kè'ani ka ì a bɔ Masar. Buki ginaa gūa bii'ani sheedu du fɔ kana ɔmazɔ koo zūndɔmabɔɔ irina erema, dun Zɔnadi dɔɔka naba bɔ a leluba, zaaka ini ye a bɔ Masar kūni a ɔ gbādaazɔ. Àgū dɔɔka ginaa kea ì lootooma wɛɛ kūni wɛɛzɔ.

Zɔnadi nà tu a buru Kanaa cɛrɛlu, mɔnɔ ina kpa'ani laaka ì ì alkawalikè'ani kūni a dijinazɔ, à a ni nigɔni sarana kpa'ini pai. A tubɔ ni nigɔni sarana gūa bii ì mu pai. À a fariga ni nigɔni sarana dɔɔɔɔ tambunizɔ. Anaaci bɔba, à ì lɔkɔ ari. À a ni nigɔni sarana dɔɔɔɔ pai. A ni nigɔnina nà a lalu yā ginaa ma'anaji lefū à kè, bó yān bɛ, à fi'ani, dun Zɔnadi wo bɔ zɔkɛɛlu Masar kūni ì ɔ gbādaazɔ yāmi. Ka Firi'auna tɔnɔ gbādaa kè ì jè wo daaji, ye Zɔnadi Masar ni nigɔni sarana dèdè pai kūni tubɔ ni nigɔni saranazɔ pai. Ì yāaji wota sāmakè'ima kūni tubɔ ni nigɔni saranazɔ, mɔnɔ wota wo ni nigɔni sarana dɔɔɔɔ. Bɛɛ gūa bii sheedu du fɔ kana wo ɔɔmazɔ koo fɔ irina wo ɛrɛma, zaaka Zɔnadi ye wo bɔ Masar ì ɔ gbādaazɔ.

Isra'ilana bɔna Masar

Ka Firi'auna Isra'ilana dà, Ladu ci dɔ'azɔ Filishitinina cɛrɛ jɛrɛluba, baa kūni ì kutukɛɛzɔ, zaaka ì kè: Wòna kpetɛ'ama kūni dēbuuzɔ, à laasaabukea cēna Masarma. Ladu tɔngba'azɔ, ì gangani jɛrɛ shìtɛ'azɔ Teku Tēɛ ɔji. Isra'ilana bɔ Masar kūni à dēkɛbɔnazɔ kūna.

Musa Yusufu geyɛrɛ shìtɛ, ibi yaazɔ, zaaka Yusufu tù Isra'ilana ladà yāa ì kè, Ladu nà nu à waaji, àna a geyɛrɛ shìtɛ àna bɔzɔ gube.

Ka à bɔ Suko, à yà à gaa gifa gangani lema Etamu. Zɔnadi tagū dɔa à watalu cɛkpeshe gifanaalu emena, dun ina jɛrɛ mɔ'ani. Gāɔni kīn, ita kɛ'ani watalu cɛwi dun ina guu fuukɛ'ani, àna ta emena kūni gāɔnizɔ. Cɛkpeshe gifana ginaa

bata gu à watalu emenaba, mɔnɔ ce ginaa bata gu à watalu gāɔniba.

Masar gūna kpetena Isra'ilanama

Zɔnadi fi Musani: Fi Isra'ilanani àna sori àna yaa àna gaa gifa Pihahiro kutu Migidoli kūni tekuzɔ buden, waadɔna kūji kūni Baalijefɔzɔ. À gaa gifa teku kutu gubɛ. Firi'auna fia a sà, gangani ì a kùkū. Má ì tɔnɔ gbādakūa, ì kpetea'àma, ma tɔbɔa Firi'auna kūni ì dēbukedana musu, Masar gūna dɔa manimi Zɔnadi. Ye Isra'ilana kè laalɛ.

Ka wò fi Masar kiri Firi'aunani gūnanɔ bashì, ye a kūni ì ibanazɔ zūn kee shìte à musu à kè: Laala wo kea wò tu Isra'ilana nà bɔ zɔkenawonilu? Ye Firi'auna guru kà ì bisani, ì ì dēbukedana dākū. Ì bisaguru nɔɔna shìte keesɔru à kūni Masar bisagurunazɔ pai, ì dēbukedana kirina kàlu. Zɔnadi Masar kiri Firi'auna tɔnɔ gbādakū, ye ì kpète Isra'ilanaji, àbi bɔa zūngbādaazɔ. Ye Masar gūna kpète'àma kūni Firi'auna bisanazɔ kūni ì bisagurunazɔ kūni ì bisanadinazɔ kūni ì dēbukedanazɔ pai, ye àbi nua à liiji à gaalu teku kutu Pihahiro kutu waadɔɔ kūji kūni Baalijefɔzɔ.

Ka Firi'auna nù kutu, Isra'ilana werɛkpète, ye à Masar gūna wà dɔa'nɔma. Wohu ì à kù nɔɔnɔ, ye à ù Zɔnadini. À fi Musani: Kasana ba bii Masarbaa? Bɔyāaji n nùwozɔ ganganilu gule wò gaga? Ì kè laala n wo bɔ Masar? Woci fi'nɔni Masarba dee? Wobata ke ò wo tu shiu wò zɔke Masar gūnaniba dee? Zɔkena'àni nɔɔwoni ì kpà gagana ganganilula. Musa fi'àni: Àba

tu wuhu nà a kùba. À duce shiu, á waa laaka Zonadi a faabakea cece, zaaka Masar gū lena ka ábi à waa cece, ába à waa dikan mɔnɔba. Zonadi ye dēbua'ani. Ágū bii shiu.

Burana Teku Tēema

Zonadi Musa làlu ì kè: Bɔyāaji mbi uamani? Fi gūnani àna b̀ tanaazɔ. Ñ n gyaa dɔ tekuma, ñ wēnezɔ, Isra'ilana nà gè ì buden garaama. Mani, má Masar gūna tɔnɔ gbādakūa, àna gè à gbēji, ma tɔbɔa Firi'auna yā musu kūni ì dēbukedanazɔ kūni ì bisagurunazɔ kūni ì bisanadinazɔ. Mana tɔb̀ Firi'auna kūni ì bisagurunazɔ kūni ì bisanadinazɔ musu, Masar gūna dɔa bece manimi Zonadi. Ladu Mala'ika ka kè Isra'ilanani watalu cēe ì yà à gbēji, cekpeshe gifanaa ka bii à watalu cēe ì yà à gbēji mɔnɔ àni kūni Masar gūnazɔ buden. Cekpeshe gifana ginaa guu fù Isra'ilanani mɔnɔ ì gucii kpà Masar gūnani, ye à gūkan ci nu ì gūdu gu gāoni beeba.

Ka Musa ɔd̀ tekuma, ye Zonadi b̀ utu gbādaazɔ gucijĩmma. Ì kàka hari di kè, ì teku i shè ì kpà hari garaa b̀. Ka í wēne, ye Isra'ilana tà cere gegeema à b̀ra. Í bii kalikena à ɔbiceema kūni à ɔjengeezɔ. Ye Masar gūna kpèt'ama. Firi'auna bisana kūni ì bisagurunazɔ kūni ì bisanadinazɔ pai à d̀ama tekulu. Dikēna Zonadi Masar dēbukedana wà zaa cekpeshe gifana celu, ye ì tù wuhu gè'alu. Ì tù à bisaguruna ò, ì tù à tanaa kè azu, ye à kè: Wò bashi Isra'ilanani, zaaka Zonadi bi dēbuukea'aniwozɔ.

Zɔnadi fi Musani: N̄ ɔɔɔ tekuma, í ì taa Masar gūnama kūni à bisagurunazɔ kūni à bisanadinazɔ. Ye Musa ɔɔɔ tekuma, ye i bi cia ì gu jidaalu dikēna. Laaka í bi cia laale, ye Masar gūna bashì à dekerékèzɔ. Gube Zɔnadi tù tekú tàtà'ama. Í cì ì tà bisagurunama kūni bisanadinazɔ kūni Firi'auna dēbukedanazɔ ka gē tekulu Isra'ilana gbēji pai. À kan ci bɔba, baa duu. Isra'ilana kīn à tà cere gegeema i buden. Í bii kalikena à ɔbiceema kūni à ɔjengεεzɔ. Di bee Zɔnadi Isra'ilana shì Masar gūnama, ye Isra'ilana Masar gūnanɔ gena wà tekú lema. Zɔnadi gbāda ashi ka ì mɔ Masar gūnani, ka Isra'ilana wà, à wohumà'ini, ye à ì amincikè kūni ì zɔkeda Musazɔ.

Musa lee

Ye Musa kūni Isra'ilanazɔ pai lè læ shì Zɔnadini à kè:

Má leeshia Zɔnadini, zaaka ì tɔbò,

ì bisanadina kūni à bisanazɔ kà tekulu.

Zɔnadimi ma gbādaa,

ini ye má leeshia, ini ye ma faabakè.

Inimi ma Ladu, má ì tɔ shitea.

Inimi ma djii Ladu, má ì tɔbɔa.

Zɔnadimi dēbuda, ì tɔmi Zɔnadi.

Ì Firi'auna bisaguruna kūni ì dēbukedanazɔ kà tekulu,

ì dēbukedana kirina zùku Teku Tēelu.

Í ginaa tà'ama,

à sùtē cere du gberεεzɔ.

Zɔnadi, n ɔbiceɛ n gbādaa tɔbò,
Zɔnadi, n n ibereɛna lò kũni n ɔbiceɛzɔ.
N n jedana dècɛ n mareke ashilu,
n zũn fà, n à wùri du shèezɔ.
N fɔbò n ìnlɔ, ye i kpète,
i bi duceɛa du kaliizɔ,
i ì teku buden.
Wo jedinanɔ kè,
nnɔ kpɛteawoma nnɔna wo li,
nnɔ wo ganima shiawoma laaka à waaji,
nnɔ nnɔ takubana bɔa nnɔna wo dɛdɛzɔ.
N n lɛ'utu dà, ye teku tà'àma,
à sùtè du dalamaazɔ i ashi ginaalu.
Zɔnadi, dɔma kpaci ye du'nzɔ?
Dí ye du'nzɔ?
Mamaakikɛda, n ashikɛɛ duna,
n marekɛɛ tà tu wohu nà wo kũ.
N n ɔbiceɛ dò, ye cɛɛɛ ì à mòmɔ.
Woninɔ ka n wo bò n nɔkɛɛlu n kèwoni watalu,
mbi yaawozɔ n cɛɛlu kũni n gbādaazɔ.
Bè kena nà mà, à lukpakpaa,
Filishitinina cɛɛ gũna wohumaa.
Èdɔmu kirina bitikɛa,
wohu gɛa Mɔabu watalunalu,
Kanaa cɛɛ gũna duwɛɛ gagaa pai.
Wohu ashi à kũa, zũn bɔa'àma,
à gbɛɛgũa shiu du gbɛɛɛzɔ n gbāda ashi yāaji
Zɔnadi,

hari wo gitaa, woninɔ ka n wo shìte n mu.
Zɔnadi, ní yaawozɔ kasaa guu ka n shìte n mu,
ní wo gifaa guu ka n dì n acegu,
guu ka n mɔɔkè n gindani.
Zɔnadi kirikea dipai.

Ka Firi'auna bisana kūni ì bisagurunazɔ kūni ì bisanadinazɔ gè tekulu, ye Zɔnadi cì kūni izo ì tà'ama, amaa Isra'ilana tà cere gegeema teku ginaalu. Ye annabi Miriamu, Haruna ikere, shēkēshēkē shìte, ye negūna bɔ̀ à dɔ̀'ima pai, àbi shēkēshēkē wāa, àbi bebea. Miriamu leeshi'ani ì kè:

À leeshi Zɔnadini, zaaka ì tɔ̀bɔ̀,
ì bisanadina kūni à bisanazɔ kà tekulu.

Í negeɛgeɛ

Musa dɔ̀ jerema kūni Isra'ilanazɔ, à bɔ̀ Teku Tēe gu à gè Suru ganganilu. À tà di à gangani ginaalu, àci i liba. Ka à bùru guu ka wòta ke Mara, àci fɔ̀ àna i miba, dun ì negeɛgeɛemi. Ì yāaji ye tù wò tɔ̀kà gu ginaani Mara. Ye gūna sɔ̀ Musama à kè: Bó ye wó mia? Musa ù Zɔnadini, ye Zɔnadi akɔ kasu mɔ̀'ini. Ka ì zù iwi, ye i ginaa kè nda. Gube ye Zɔnadi dɔ̀ɔka dì'ani ì à yè ì kè: Ana laakalike mani Zɔnadi a Ladu ma yā ma yā ka má waaji ana kè, yāna ka ma gifa ana mà mɔ̀nɔ a ma dɔ̀ɔkana kù pai, geɛ ka ma kà Masar gūnalulu mába kan kaa'àluba, zaaka manimi Zɔnadi a baanikeda. Bēe gbēji à bùru Elimu, guu ka ikpako bii guda koori awerefiazɔ kūni dabino akɔzɔ guda kee'awokoori. Ye à gaa gifa i kutu gube.

Manna kũni buruburushinazɔ

Isra'ilana kpète Elimu à pai, ye à bùru Shini gangani ka bii Elimu kũni Shinaizɔ buden à bɔna Masar mɔ fiadibi di wakaasɔrudibi. Ye à sɔ̃ Musama kũni Harunazɔ ganganilu gube à pai, à fi'ani: Bɔyāaji Zɔnadi ci wo dede Masarba? Gube wota ace wò fɔbi kũni sɔ̃zɔ hari wo kã, ye a nù wo dedeeji ganganilu gule kũni nɔzɔ.

Zɔnadi fi Musani: Biina zaa musu má fɔbinaa fɔfɔa'ani, gūna bɔa di du fɔ shiteeji laaka di bi kēa à gbāakee le, dun mà à yɔ̃ àna ma dɔka kũ. Di sɔ̃dudibi di fia fɔ ye à shitea, àgū ì fɔbinaa kea. Ye Musa kũni Harunazɔ fi'ani pai: Itɔ̃ke lè á dɔa Zɔnadi ye a bò Masar, lefū dikēna á Zɔnadi marekee waa. Guuni ka a kè'iji ì mà, zaaka ba fɔkammi woni ka a guuni kèwoniba Zɔnadini ye a kè. Musa cèe ì kè: Zɔnadi ì a gbaa sɔ̃ à su itɔ̃ke lè, lefū dikēna ì fɔbinaa kpaa'ani a gbāakee le, dun guuni ka a kè'iji ì mà. Ba fɔkammi woniba. Ici ke woni ye a guuni kèba, Zɔnadini ye a kè.

Ye Musa fi Harunani: Fi Isra'ilanani pai àna nu Zɔnadi gu, zaaka ì à guunikenaa mà. Ka Haruna bi yāfia'ani, à eredò gangani ɔji, ye à wà Zɔnadi marekee bɔ̀àma cekpeshe gifanaalu. Ye Zɔnadi yāfi Musani ì kè: Ma Isra'ilana guunikenaa mà. Fi'ani itɔ̃ke lè à sɔ̃ sua, lefū dikēna à fɔbia àna kã, à dɔa manimi Zɔnadi nnɔ Ladu.

Itɔ̃ke buruburushina nù à tà à gaama. Ka di kè firi kpà ì likama. Ka firi ìce, ye fɔ fuu gbèegū kana cere kicikici du zɔ̃gbaraazɔ. Ka Isra'ilana wà, à fi kũni: Bó ye bii gube? Zaaka

àci dõ koo bõmba. Musa fi'ani: Fõbinaan be ka Zõnadi kpà'ani à bi. Dõõka ka Zõnadi dì'anin lè: A gũpai nà she a gbãakee le. À shite a gũpai miima fe le duuduu a kwaacegũna le. Isra'ilana kè laale. À shè, gũkena fõ ashi, gũkena fõ jīn. Wò fee kàlu, dun gũ ka shè gbāa fõ naba fēba, mɔnɔ gũ ka ci she gbāaba fõ naba gānadea'imaba. Musa fi'ani: Gũkan naba ì kutu tu hari dikēnaba. Gũ kena ci Musa yā maba, à ì kutu tū hari di kè, ye ì kɔkɔkè ì v̄, ye Musa zūn fà gũ benaji.

Laaka di bi kēa gũpai tà she ì gbãakee le. Usõ nà gbãdakū, fõ ka gbèegũ cere tà yɔɔ. Di sɔɔdudibi à fõbinaa shè tara fia, gũpai miima fe fiafia. Ye à marena yà à fi Musani à pai. Ì fi'ani: Laale Zõnadi dì. Lefũ usānadimi, Zõnadi dimi. Fõ ka a waaji à kpete à kpete. Fõ ka a waaji à deece à deece, ì kutu ka gbèegũ à di hari di nà kē. À dì hari di kè laaka Musa fi. Bēe ci v̄ba, ici kɔkɔ kēba. Ye Musa fi'ani: À bi cece, zaaka usānadimi, ába lia kpata kan cece. Àgũ shea hari di sɔɔdu. Ì di sɔɔfiadibi usānadimi, ibagũa bii di bēeba.

Di sɔɔfiadibi gũkena bõ sheeji, ye àci liba. Ye Zõnadi fi Musani: Dõõkana ka ma dì á jea maaji hari di kpaci? À dõ mani Zõnadi mani ye usādi dì'ani. Ì yāaji ye tū di sɔɔdudibi mata di fia fõbinaa kpa'ani. Gũpai gũa bii ì guuma, gũkan naba bõ guu ka ì bii di sɔɔfiadibi ginaaba. Ye à usā di sɔɔfiadibi. Isra'ilana tɔkà fõbina ginaani Manna. Ì bii du fõwere fu kicikicizɔ. Ì i nda du zɔɔ'i karaazɔ.

Musa kè: Dõõka ka Zõnadi dīn lè: Wò manna fe duu di wo benani, dun fõbinaa ka ì kpàwoni wo bì ganganilu wo bõna Masar gbēji àna wà kīn. Ye Musa fi Harunani: Bella shite

manna fe duu kalu, ñ di Zɔnadi watalu, dun inagũ bii dina wo benani. Ye Haruna di gberɛ allona kutu, dun inagũ bii dina laaka Zɔnadi fi Musani. Isra'ilana manna bi wɛ keefia hari à bùru cɛrɛ ka gũna bii. À manna ginaa bi hari à bùru Kanaa cɛrɛ lema. Fe duu lita fiaami.

Í bɔna gbereelu

Isra'ilana kpɛte Shini ganganilu pai, àbi gaa gifaa laaka Zɔnadi fi'ani, ye à yà à gaa gifa Lefidimu. Àci i li gubɛ àna miba, ye à dɛɛkè kũni Musazɔ à kè: Wo gba i wò mi. Ì fi'ani: Bɔyãaji ábi dɛɛkeamazɔ? Ì kè laala ábi Zɔnadi yãa? Ka imi bi à dea, ye à guuni kè Musama à kè: Bɔyãaji n wo bɔ Masar? N waaji ñ wo dede imizɔ kũni wo ninazɔ kũni wo tubɔnazɔ koo? Ye Musa ù Zɔnadini ì kè: Laala ye má kea kũni gũnanɔzɔ? Ì gbèɛgũ jĩn àna ma fafa gberekotozɔ àna ma de. Zɔnadi fi'ini: Isra'ila marena shite, àna ke watalu gũnanɔni. N gyaa ka n Nilu wãzɔ ñ shite mɔnɔ. Magũa bii ducena n watalu Horebu kasaama gubɛ. Kasa ginaa wã, ì ibɔa, àna mi. Ye Musa kè laale Isra'ila marena wadajĩn. Ye wò tɔkà gu ginaani Masa, zaaka gubɛ à Zɔnadi yɛ à kè: Zɔnadi biiwozɔ gubɛa? Wò tɔkà'ini Meriba mɔnɔ, dun Isra'ilana dɛɛkè gubɛ.

Dɛ̀bukɛna Amalekinazɔ

Amalekina nù dɛ̀buukeji Isra'ilanazɔ Lefidimu. Ye Musa fi Yɔshuani: Gũna bowiwoni, àna yaa àna dɛ̀bu Amalekinazɔ. Lefũ magũa bii ducena kàsa lɛɛ miima kũni Ladu gyaaazɔ kũna.

Yɔshua kɛ laaka Musa fi'ini, i yà dɛbuukɛɛji Amalekinazɔ. Ye Musa kɔni Harunazɔ kɔni Huruzɔ shia kasa ginaa miima. Musa na i ona shite musu, Isra'ilana tagu Amalekina bia, amaa ina i ona ice kin, Amalekina tagu Isra'ilana bia. Ka Musa ona busa, ye wo gbere shite wo di i kucelu, i acema, ye Haruna kɔni Huruzɔ a i ona kuku, gu duu obiceema, gu duu ojengeema, ye i ona gbeggu shitena hari uswo sute. Ye Yɔshua dɛbuubi Amalekinama, i a dede takubazɔ.

Zonadi fi Musani: Bee ke takadalu inagu bii zundomabwo, n fi Yɔshuani, zaaka ma Amalekina incea dunialu pai. Musa samakegu bu, ye i tokani Zonadimi ma tuutaa i ke: A Zonadi tuutaa do musu, Zonadi dɛbuukea Amalekinazɔ dipai.

Yetoro yana Musa waaji

Ya ka Ladu ke Musani kɔni i gu Isra'ilanazɔ Musa mira Yetoro Midiã samakiri ma, laaka Zonadi i a bo Masar. I nu i li Musa i nee Jipora de wei ya kɔni i ni nigoni fiaazɔ. Duu tomi Geesomu, zaaka Musa ke cere kee gule nibaami ani. Duu tomi Elieje, zaaka Musa ke a djii Ladu a gaake, i a bo Firi'auna takuba lelu. Ye Yetoro kpete ibi nua Musa gu kɔni i ninazɔ kɔni i neezɔ guu ka i gaa gifa Ladu kasaa kutu ganganilu. I lekpelkekɛ Musani i ke: Mabi nua n gu kɔni n neezɔ kɔni n ni fiaazɔ. Musa bo i da i mirale, i kuce i lek'ima. A ku baani lalu, ye a ge koru. Ya ka Zonadi ke Firi'aunani kɔni Masar gunazɔ Isra'ilana yaaji Musa deedeek'ini pai kɔni taabina ka i a li jerema pai kɔni laaka Zonadi i a boluzɔ. Yetoro zun ke nda fo

nɔɔma ka Zɔnadi kɛ Isra'ilanani pai kũni laaka ì à bɔ Masar gũna ɔɔlu. Ye ì kɛ: Wɔna Zɔnadi saabukpa, laaka ì a bɔ Firi'auna kũni Masar gũnazɔ ɔɔlu. Ma dɔ̃ beɛɛ Zɔnadi ashikeɛ kpà zɔnadi kutunala pai. Ka Masar gũna dɔkɛ'azɔ, ì mɔ'ani. Ye Musa mira Yetoro sãma ka wɔta ka ɛwi ina ɛkũ kɛ Laduma kũni sãmakenaazɔ mɔɔɔ. Ye Haruna kũni Isra'ila marenazɔ pai à nù à fɔbì'izɔ Ladu watalu.

Yãmɔɔkedana dinaa

Ka di kɛ Musa àɛ ibi yã mɔɔkea'ani, àbi duɛɛa ì gu zaa dikɛna hari itɔɔkɛ. Ka Musa bi kea'ani laale, ka ì mira wà pai, ye ì ì làlu ì kɛ: Bɔ mbi kea kũni gũ lenazɔ laale? Bɔyãaji mbi yã mɔɔkea'ani n din, gũpai bi duɛɛa n gu zaa dikɛna hari itɔɔkɛ? Musa wì'ini ì kɛ: Gũna tà nu ma gu Ladu yãkpanaa maaji. Ànaa yãkici zɔ, àta nu ma gu mà yã ginaa mɔɔkɛ'ani, mà Ladu dɔɔkana ka ì dì fi'ani.

Musa mira fi'ini: Fɔ ka mbi kea ba nɔɔba. Ní busãa, gũna ka bii'nzɔ à busãa mɔɔɔ, zaaka dikina ginaa kpà'nla, mba fɔa ñ kɛ n dimba. Ma yã ma beɛɛ, má yãkpaan'ni, Ladu gũa bii'nzɔ. Ngũ bii'ani budengũ, ñgũ yaa à yãnazɔ Ladu gu, dɔɔkana ka Ladu dì ñgũ dadaa'ani, jere ka bii àna shite ñgũ mɔa'ani kũni fɔnazɔ ka à kea. Gũ laakalinadi yãdanadina ka Ladu wohu zɔ mɔɔɔ àbata ìmbibɔɔ shiba bowi'alu, ñ à di gũ dubu wataluna kũni gũ keesɔru watalunazɔ kũni gũ keefiawokoori watalunazɔ kũni gũ koori watalunazɔ ànagũ yãmɔɔkea gũnanɔni dipai. Àna nu n gu kũni yã azunazɔ pai, amaa àna yã jinna mɔɔkɛ à

ginda. Laale à n asu labua'nni. Ladu nà wì'nni ye n kè laale, m̄ba gānadeaba, gūnanɔ yaa kpɛ baani.

Musa ì ì mira yā mà, ì kè laaka ì fi'ini pai. Ì gū laakalinadina bòwi Isra'ila benalu pai, ì à dì gū dubu wataluna kūni gū keesɔru watalunazɔ kūni gū keefiawokoori watalunazɔ kūni gū koori watalunazɔ. Ye àtagū yā m̄ɔkea'àni dipai. Yā azu ye àta nuzɔ Musa gu, ye àta yā jīnna m̄ɔke à ginda. Musa yà ì dùcɛ ì mirani, ye ì yà ì cerɛlu.

Shinai kasaa kutu

Isra'ilana bɔna Masar m̄ɔ adibi di farashina à kpètɛ Lɛfidimu. Ka à bùru Shinai ganganilu, ye à gaa gifa gube Shinai kasaa kutu. Musa shià ì yà Ladu gu kàsa ginaa musu, ye Zɔnadi lezù'iji ì kè: Yā lɛɛ fi Yakubu bena Isra'ilanani: A wà laaka ma kè Masar gūnani, laaka ma a shìtɛ ma cì'azɔ ma gu, laaka kperɛɛ ka tà ì ni shite ì shīm̄ma. Ana ma yā mà m̄ɔnɔ ana ma i biina'azɔ yā kū bɛcɛ, ágūa bii ma gūna ka má waaji bè pailu. Baa ka dunia bii ma mu pai, ágūa biimani kirina kūni sāmakedanazɔ, ma gūna ka bii duna. Yā ka n̄ fia Isra'ilananin be.

Musa ìcɛ ì marena shishi, ye yā ka Zɔnadi fi'ini ì deedeekè'àni pai. Gūna wì'ini à pai à kè: Yā ka Zɔnadi fiwoni pai, wó kea. Ye yā ka wò fi Musa yà ì ì deedeekè Zɔnadini. Zɔnadi kè'ini: Má nua n gu cekpeshe ciilu, dun di ka mabi yāfia'nni, àna mà, ànagū n amincikea dipai. Ye yā ka gūna fi Musa deedeekè Zɔnadini. Ye Zɔnadi kè'ini: Yaa à gu, n̄ fi'àni

àna gbācibɔ à gindama cece kūni lefūzɔ, àna à asuna firi, ànagū bii soolulu lefūnaagū, zaaka ì di adibi má icea mà duce Shinai kasaa musu gūpai wadajīn. Tara ka'ani kàsa ginaa kucelu hari ina lika pai, n̄ fi'ani àna laakalika, ànaba shiaa kàsa ginaamaba, à gūkan naba ɔkema s̄. Gū ka ɔkema, wòna ì de. Wònaba ɔke'imaba, wòna ì fafa gberekotozɔ koo wòna ì z̄z̄z̄ kūni kɔzɔ wòna ì de. Tubɔɔmi koo gucemi, ì gaa. Àna mà wò kuru f̄ wò ì bee gàra, àna nu kasaa kpiti.

Musa ìce kàsa ginaama ì nù ì gūnanɔ lì, ì fi'ani àna gbācibɔ à gindama àna à asuna firi. Ì c̄ē ì fi'ani: Àgū bii soolulu di adibi musu. Àba wuce kūni negūzɔba. Ka di k̄ ì di adibi ginaa, ye wòbi gēdaa wòbi yēmekēkēa, mɔnɔ laa c̄iri kasaa musu. Ka à kuru una gbādaa mà, ye gūna ka bii gaalu wohumà pai, àbi lukpakpaa. Musa b̄'azɔ gaalu, ì yà'azɔ Ladu gu, ye à dùce cere kàsa ginaa kutu. C̄ekpeshe kùce Shinai kasaama dun Zɔnadi ìcema kūni c̄ezɔ. C̄ekpeshe ginaa kp̄ete du m̄decegu c̄ekpeshezɔ, mɔnɔ kàsa ginaa bi lukpakpaa pai. Kuru una gbādaa bi lafaa. Ka Musa yāfi, ye Ladu w̄'ini gēdanaalu.

Zɔnadi ìce ì dùce Shinai kasa miima, ì Musa sh̄ishi, ye ì sh̄ia ì yà gube. Zɔnadi k̄'ini: Ice n̄ gūnanɔ gba laakali, ànaba tara bura àna nu ma waajiba, dun à gū gbāa naba gagaba. Ba s̄amakedana ka tà nu ma gu, àna gbācibɔ à gindani, dun màba à dedeba. Musa k̄ Zɔnadini: Àba shiaba, zaaka n wo gbà laakali n k̄ wò tara ka kàsa ginaa kucelu, ina gb̄egū n mu. Ye Zɔnadi fi'ini: Ice n̄ Haruna shite n̄ nuzɔ, amaa s̄amakedana

kūni gū kutunazɔ àba tara bura àna nu ma guba, dun màba à dedeba. Ye Musa ìce gūnanɔma, ì yā ginaa fi'ani.

Zɔnadi dɔɔka guda koori

Ladu yā lee fi pai ì kè: Manimi Zɔnadi a Ladu, ma a bɔ zɔkɛɛlu Masar.

Àba zɔnadi kee zɔ ma baashiba.

· Àba fɔkan taka ke à kuce à zɔkeniba, fɔ ka bii musu koo cere koo iwi, zaaka mani Zɔnadi a Ladu, mabata mikutu shiba. Djiina ka àba waamajiba mata fɔ vāni wi à benani à musu hari ina nà à tɔnɔkūdanama kūni à cecilelekɛdanazɔ. Gūna ka waamaji à ma dɔɔkana kù kīn, matagū winaa mɔa'ani hari à bee le.

Mani Zɔnadi a Ladu àba ma tɔ shishi kakajiba, zaaka gū ka ma tɔ shìshi kakaji, mába tua ina bɔ kakajiba.

Àgū usādi dɔa ma mu. À a je dikinaa kūni a dikina paizo ke di sɔɔdu, di sɔɔfiadibi nagū bii'ani usādi, zaaka mani Zɔnadi a Ladu ma mumi. Àba dikina kan ke di ginaaba, aninɔ koo a ni nigōni koo a ni negū koo a zɔkɛda nigōni koo negū koo a tubɔ koo nibaa ka bii a wei. Zaaka di sɔɔdu ye ma musu kūni cerezɔ kè kūni tekuzɔ kūni fɔna ka bii'alu pai, ye ma usā ì di sɔɔfiadibi ginaa. Ì yāaji ye tū ma albalikakà usādi ginaani, ma dī ma mu.

A djii kūni a dɔɔzɔ à marekee kpa'ani, dun à geeke cerelu ka mani Zɔnadi a Ladu mabi kpaa'ani.

Àba gucedeba.

Àba wuce k̄ni ḡk̄eε neεz̄ba.

Àba kp̄inkeba.

Àba yāna a tarakedimaba.

Àba a tarakedi kwaace dangaakeba. Àba ì ne dangaakeba koo ì z̄k̄eda niḡni koo neḡũ koo ì dii koo ì farigaa koo f̄na ka ì z̄o pai.

Ḡpai laḡdanaa mà k̄ni kuru unaaz̄o, à ȳmekenaa wà k̄ni cek̄p̄esh̄ez̄o d̄na kasaa musu, ye wohu ì à k̄ũ, àbi luk̄pak̄paa, à duce s̄a. À fi Musani: Yāfiwoni n ginda, wó maa. M̄ba tu Ladu nà yāfiwoniba, dun wòba gagaba. Musa fi'ani: Àba tu wohu nà a k̄uba, zaaka waad̄na a laakaliji yāaji ye Ladu n̄, dun àna wohuma'ini, m̄n̄o àba zunubikeba. À bii ducena s̄a, ye Musa n̄ búru cii gu, gu ginaa ka Ladu bii.

Z̄nadi s̄makegu yā

Ye Z̄nadi fi Musani: Yā lee fi Isra'ilanani: A gindama a mà laaka ma yāfi'ani zaa musu. Àba jii ke à dak̄umaz̄ba. Àba anzarafu koo wulaa deece d̄manaba. À ma s̄makegu bu k̄ni j̄ez̄o, à s̄makema k̄ni tambunaz̄o k̄ni dinaz̄o, s̄ama ka wòta ka c̄wi ina cek̄ũ k̄ni saabukeb̄z̄o. Guu ka má dia'ani àḡũ ma shishia, má nua a gu, mà albalikaka'ani. Anaabi ma s̄makegu ginaa bua k̄ni gber̄ez̄o, àba ke k̄ni gber̄e j̄ēnaaz̄ba, zaaka ana k̄pato ḡifama, ì laruk̄ea. Àba ma s̄makegu bu à ì shiagu keba, dun ànaba b̄ma huntuba.